

15.7.2003.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PROSVJETE I ŠPORTA**

**ZA HRVATSKU PISMENOSTI: PUT DO POŽELJNE BUDUĆNOSTI
Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj (2003. - 2012.)**

Zagreb, srpanj 2003.

UVOD

Nepismenost je svjetski problem.

Prema UNESCO-vim podacima, na početku 21. stoljeća, u svijetu živi oko 855 milijuna odraslih koji ne znaju čitati ni pisati. Dvije trećine od tog broja su žene. Mnogo je i djece koja ne mogu pohađati obveznu školu (oko 130 milijuna). Također mnoga djeca prekidaju obvezno školovanje a da nisu naučila čitati ni pisati.¹

Prema procjenama UNESCO-vih eksperata u svijetu je 2000. godine bilo oko 20% odraslih koji su nepismeni (bez škole). Najviše je nepismenih u državama Afrike, srednje i jugoistočne Azije i Južne Amerike. U Indiji je npr. oko 44% odraslog stanovništva nepismeno, u Iraku 60%, u Egiptu 45%, u Iranu 24%, u Alžiru 33%, u Keniji 17%, u Turskoj oko 15%, u Kini oko 15%, u Brazilu oko 13% itd.

Od europskih zemalja najviši postotak nepismenih imaju Albanija (oko 15%), Malta (8%), Portugal (7,8% nepismenih). Slijedi skupina zemalja koje imaju između jedan i tri posto nepismenih: Bugarska 1,6%, Cipar 2,9%, Grčka 2,8%, Rumunjska 1,9%. Procjenjuje se da Slovenija ima 0,4%, Mađarska 0,7%, i Poljska oko 0,3% nepismenih. Prema popisu iz 1981. godine u Bosni i Hercegovini je bilo 22% odraslih stanovnika bez škole, u Srbiji 15%, u Makedoniji 14,8%, a u Crnoj Gori 14%. Tada je u Hrvatskoj bilo 8,5% stanovnika bez škole, a u Sloveniji 1,4%.

Na dramatično stanje pismenosti u Hrvatskoj upozorio je redoviti popis stanovništva 2001. godine. Prema podacima 685 711 stanovnika starijih od 15 godina nema završenu osnovnu školu (19,5%), od čega je 3% bez škole.

Reagirajući na takvo nepovoljno stanje, Vlada Republike Hrvatske u svojoj *Operativni plan provođenja programa Vlade do kraja 2003. godine*, iz kolovoza 2002. godine, uvrstila i "osnovnoškolsko obrazovanje i stručno osposobljavanje za prvo zanimanje". Na temelju toga programskog zadatka pokreće se široka akcija *Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti*. Ona ima bitne dodirne točke i s Rezolucijom Ujedinjenih naroda o desetljeću pismenosti koja će se provoditi u svijetu od 2003. do 2012. godine.

---

¹ Vidjeti: <http://portal.unesco.org/>

Radi pripreme nastavnih programa i početnog provođenja aktivnosti u Državnom proračunu za 2003. godinu osigurao je 6,400.000 kuna i to u glavi 15, račun A 579011 u iznosu od 4,9 milijuna i u glavi 20, račun A 580014 u iznosu od 1,5 milijuna kuna.

Svrha je projekta:

- a) Osobama starijim od 15 godina omogućiti završavanje osnovnog obrazovanja i tako povećati razinu pismenosti.
- b) Osobama bez zanimanja – koje se obrazuju - pomoći u osposobljavanju za obavljanje jednostavnijih poslova radi njihova lakšeg zapošljavanja, a time i smanjivanja nezaposlenosti.

DESETLJEĆE PISMENOSTI U HRVATSKOJ (2003. - 2012.): PREPORUKA UNESCO-a

Opća skupština UN-a je na svojoj 56. sjednici usvojila Rezoluciju o UN-ovu **desetljeću pismenosti**, od 2003. do 2012. godine. John Daniel, pomoćnik glavnog direktora UNESCO-a za obrazovanje, John Daniel, uputio je vladama svih članica molbu da u svojim državama izrade vlastiti "plan desetljeća" te stvore uvjete za njegovo ostvarivanje. Desetljeće pismenosti treba uspostaviti sustav mjera i resursa koji će dovesti do postizanja međunarodnog cilja koji je smanjenje postotka i broja nepismenih. Uz molbu vladama dostavljen je i Nacrt prijedloga plana za desetljeće pismenosti Ujedinjenih naroda.

U Nacrtu se ističe potreba za obnovljenom obvezom pismenosti za sve uz pomoć ove velike svjetske inicijative. Ovdje se pismenost shvaća kao sastavna komponenta globalne i obnovljene obveze obrazovanja za sve i društvenog razvoja.

Pismenost za sve zahtijeva obnovljenu viziju pismenosti koja će njegovati kulturni identitet, demokratsko sudjelovanje i građanstvo, toleranciju i poštovanje drugih, društveni razvoj, mir i napredak. Ta vizija nosi poruku da pismenost nije ograničena na neke određene godine (djetinjstvo ili zrele godine), institucije (tj. školski sustav) ili područje (tj. obrazovanje); da se ona odnosi na razne dimenzije osobnog i društvenog života i razvoja, i da je ona cjeloživotni proces.

Inicijativa Ujedinjenih naroda ima cilj **glas za sve, učenje za sve** u desetljeću **pismenosti za sve**. Desetljeće treba pružiti veći zamah postizanju međunarodnih razvojnih ciljeva i dati prioritete ondje gdje ih sada nema: najsiromašnijim i sasvim marginaliziranim ljudima.

U Nacrtu prijedloga plana za desetljeće pismenosti Ujedinjenih naroda ističu se sljedeća načela:

Pravo: polazna točka je pravo na učenje i na obrazovanje. Pismenost je temeljni dio tog prava. Svaki pojedinac ima pravo pisati i čitati u svoje vlastite svrhe.

Osiguranje pristupa: treba uložiti povećane napore kako bi se osigurala prilika za stjecanje vještine pismenosti. Barijere svih vrsta; primjerice društvene, geografske, vezane uz spol, kulturne, jezične, etničk ili ekonomske - moraju biti prevladane.

Usmjerenost na siromaštvo: nastojanja u vezi s opismenjavanjem moraju biti dio cjelovitog pristupa iskorjenjivanju siromaštva.

Usmjerenost na partnerstvo: raditi zajedno je jedini način da se osigura maksimalan učinak i najekonomičnije korištenje sredstava. Moraju se razvijati partnerstva, posebno na nacionalnoj razini, između vlade, građanskog društva, privatnog sektora i lokalnih zajednica na temelju redovitog i otvorenog dijaloga.

Kvaliteta: jedino na dulji rok kvalitetno obrazovanje može imati učinka: trajna upotreba pismenosti zasnovat će se na unosu visoke kvalitete (poučavanje, animacija), odgovarajućem sadržaju i unapređivanju lokalnog pismenog okruženja.

Učenik je subjekt: proces i svrha stjecanja pismenosti moraju se uskladiti s psihofizičkim osobitostima, potrebama i interesima učenika, kao i djece i odraslih; mora se otkriti i poštovati priroda lokalne obrazovanosti; s pomoću govorne upotrebe jezika odredit će se višejezični pristup, a proces učenja sudionika dogradnja je na postojeće znanje.

Obuhvaćanje cijele zajednice: prilike za učenje moraju se ustrojiti tako da obuhvate cijelu zajednicu: djecu i odrasle, muškarce i žene, stare i mlade. Linija razdvajanja između formalnih i neformalnih načina mora se revidirati te pronaći novi pristupi za unapređivanje ozračja učenja u cijeloj zajednici.

"Obrazovano okruženje": napori usmjereni prema univerzalnoj pismenosti ne zahtijevaju samo pojačane upise u školu ili u obrazovne programe za mlade i odrasle nego i odgovarajuće i stimulativno pismeno okruženje kod kuće, u učionici, na radnom mjestu, u zajednici, u knjižnicama, na igralištima (za sport i igru) itd.

Orijentiranost na učinak: sve će se akcije prosuđivati po svom djelovanju na najširu populaciju.

Osim prethodnih načela u Nacrtu UNESCO-va prijedloga i plana za desetljeće pismenosti ističe se da su sve zemlje i sve zajednice slobodne u određivanju koji će dijelovi populacije biti uključeni kao prioritetni u desetogodišnjem planu opismenjavanja i koje će strategije biti usvojene da bi **pismenost za sve** postala stvarnost.

Kao najvažniji sudionici u provođenju projekta *Desetljeća pismenosti* UNESCO ističe:

- vlade i njihove institucije
- građansko društvo i nevladine organizacije
- zajednice i njihove organizacije
- privatni sektor.

U cijelom projektu treba raditi i na **poboljšanju kvalitete**: kvaliteta će biti ključna u održavanju procesa opismenjavanja. Nije dovoljno umnožavati materijale za pismenost, a da se pri tome ne uzme u obzir i kvaliteta ulaznih informacija koje primaju učenici i materijala koji su dostupni u lokalnom okruženju. Zato će poboljšano i pojačano usavršavanje učitelja i odgojitelja odraslih biti vrlo važno, posebno s obzirom na inovativne pedagoške pristupe, kao što su višejezični koji uključuju materinski jezik, interaktivne metode učenja, korištenje i unapređivanje lokalnog znanja i kulture u materijalima i procesu poučavanja/učenja, razvoj veza između škole i zajednice, uz jačanje procesa učenja koji obuhvaća cijeli život. Za ostvarivanje ovih namjera treba se osloniti i na informatičku tehnologiju te sve medije masovnog komuniciranja (televiziju, novine, radio, Internet).

Svaki Međunarodni dan pismenosti (8. rujna) treba iskoristiti za procjenu, kritiku te isticanje pozitivnih rezultata u ostvarivanju plana iz projekta Desetljeće pismenosti. Ovo se odnosi na sve subjekte koji su navedeni kao ključni partneri na nacionalnoj razini.

NORMATIVNO UREĐIVANJE OBRAZOVANJA ODRASLIH

Djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja odraslih određena je zakonom, posebnim propisima i uputama Ministarstva prosvjete i športa te općim aktima škole. Temeljni su propisi:

- Zakon o osnovnom školstvu (Narodne novine, br. 59/90.).
- Pravilnik o završavanju osnovnog školovanja odraslih polaganjem ispita (Narodne novine, br. 70/91.) koji je utvrdio uvjete, način i rokove polaganja ispita radi završavanja osnovnog školovanja odraslih polaganjem ispita.
- Zakon o srednjem školstvu (Narodne novine, br. 19/92.).
- Odluka o nastavnom planu i programu za osnovno školovanje odraslih (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, br. 1, 14. siječnja 1993.).
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu (Narodne novine, br. 59/2001., članak br. 56) i Zakon o obrtu (Narodne novine, br. 77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 71/01.) s tim da Zakon o obrtu regulira onaj dio srednjeg strukovnog obrazovanja koji se odnosi na obrtništvo, malo i srednje poduzetništvo.
- Pravilnik o srednjoškolskom obrazovanju odraslih (Narodne novine, br. 112/2000.).
- Zakon o pučkim otvorenim učilištima (Narodne novine, br. 54/1997.).
- Opći akt škole, odnosno ustanove koja ostvaruje obrazovanje odraslih u kojem je posebno važno naznačiti koje će didaktičke modele primjenjivati u obrazovanju odraslih sa svim njegovim osobitostima (trajanje, ispitni rokovi, prijelaz iz jedne godine u drugu godinu, mogućnosti ostvarivanja programa osposobljavanja i sl.).

PLAN AKTIVNOSTI OPISMENJAVANJA I OSNOVNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH TE OSPOSABLJAVANJA

Potencijalni polaznici u programima opismenjavanja i osnovnog obrazovanja te osposobljavanja za jednostavna zanimanja

Prema popisu stanovništva 2001. godine u Republici Hrvatskoj bilo je 685 711 stanovnika ili 19,5% starijih od 15 godina bez završenog osnovnog obrazovanja, i to: bez škole 105 332 ili 3%, od 1 do 3 završena razreda 166 371 ili 4,7%, od 4 do 7 završenih razreda - 444 008 stanovnika ili 11,8%. (Vidjeti prilog: Popis stanovništva 2001.).

Svi su ti stanovnici potencijalni polaznici ovoga programa i niti jednoj osobi ne može biti uskraćena mogućnost da stekne osnovno obrazovanje, odnosno funkcionalnu pismenost. Međutim, u početnim godinama ostvarivanja programa *ciljana su skupina polaznici od 15 do 50 godina života*, njih 90 600 ili 13,2% te još 791 polaznik u dobi od 10 do 14 godina, što je ukupno 91 391 polaznik ili 13,3%.

Novi nastavni plan i program

Novi nastavni plan i program za odrasle treba obuhvatiti, s obzirom na suvremene ciljeve, **sadržaje općeg obrazovanja**, te omogućiti da se usporedno sa završavanjem osnovnog obrazovanja ostvaruje **stručno osposobljavanje za manje složene i jednostavnije poslove** (zanimanje) potrebne na tržištu rada.

Nastavni plan i program ima šest obrazovnih razdoblja, a svako obrazovno razdoblje traje osamnaest tjedana.

I. cjelina: od 1. do 4. razreda (I. i II. obrazovno razdoblje) namijenjena je osnovnim općeobrazovnim sadržajima i aktivnostima opismenjavanja stanovništva;

II. cjelina: od 5. do 8. razreda (od III. do VI. obrazovnog razdoblja) obuhvaća općeobrazovne sadržaje predmetno strukturirane, a izborno nudi programe osposobljavanja.

Tablica br. 1

Okvirni nastavni plan za I. i II. obrazovno razdoblje

Red. br.	NASTAVNI PREDMET	Broj sati po obrazovnim razdobljima	
		I.	II.
1.	Hrvatski jezik	120	108
2.	Matematika	60	72
	UKUPNO	180	180

Okvirni nastavni plan za III. – VI. obrazovno razdoblje

Red. br	NASTAVNI PREDMET	III.	IV.	V.	VI.
1.	Hrvatski jezik	90	90	72	72
2.	Likovna kultura				12
3.	Glazbena kultura				12
4.	Strani jezik	36	36	36	36
5.	Matematika	72	72	72	72
6.	Biologija			18	18
7.	Kemija			18	18
8.	Fizika			18	18
9.	Povijest	18	18	18	18
10.	Zemljopis	18	18	18	18
11.	Tehnička kultura s informatikom		24	24	24
12.	Osnove građanskog odgoja				18
13.	Tjelesna i zdravstvena kultura				18
	UKUPNO	234	258	294	354
	<i>Izborni programi</i>				
	<i>Osposobljavanje</i>				150

Za ostvarivanje nastavnog plana i programa važne su sljedeće napomene.

- Riječ je o okvirnim nastavnim planovima i programima; njihova konkretna primjena podrazumijeva utvrđivanje inicijalnog stanja naobrazbe polaznika (pojedinačno i skupno) te izradu provedbenih (operativnih) programa, uz uvažavanje pojedinačnih potreba i mogućnosti polaznika.
- Oblici nastave:
  - A) polaganje ispita uz konzultacije
  - B) konzultativno-instruktivna nastava (60% redovne nastave)
  - C) redovna nastava.
- Približno 10% satnice može se odrediti za dopunsku nastavu (u predviđenom broju sati ili povećanjem broja sati).
- U ostvarivanju nastavnih sadržaja u I. i II. obrazovnom razdoblju valja uvažavati iskustva polaznika te ih motivirati za nastavak školovanja.
- Od III. do VI. obrazovnog razdoblja na odgovarajući su način prilagođeni sadržaji od 5. do 8. razreda osnovne škole.
- Polaznici se upućuju u pojedino obrazovno razdoblje ovisno o završenom razredu u prethodnom školovanju.

- Broj sati u konzultativno-instruktivnoj nastavi treba biti najmanje 60% od predviđenog broja sati u okvirnom nastavnom planu.
- U rasporedu i primjeni nastavnih sadržaja u obrazovnim razdobljima treba omogućiti što više elastičnosti i prilagodljivosti polazniku.
- Izborni program (osposobljavanje) ostvaruje se u ustanovama koje imaju odobrene programe, a usporedno s osnovnim obrazovanjem ako to polaznik želi.

Osposobljavanje

Polaznici koji će se uključiti u proces osnovnoškolskog obrazovanja u ovom programu imat će mogućnost osposobljavanja za jednostavnija zanimanja, primjerice:

• Armirač	• Pomoćni brodomonter
• Brusač alata	• Pomoćni konobar
• Zavarivač	• Pomoćni pekar
• Plinski rezač i plinski zavarivač	• Pomoćni kuhar
• Pomoćni keramičar	• Pčelar
• Pomoćni krovopokrivač	• Kozar
• Podopolagač	• Sobarica
• Pomoćni zidar	• Morski ribar
• Pomoćni soboslikar	• Riječni ribar
• Parketar	• Šivač
• Građevinski staklar	• Vulkanizer
• Izolater	• Drvogalanterist
• Rukovatelj viličarom	• Mehaničar za bicikle
• Rukovatelj samohodnih kosilica	• Cvjećar
• Rukovatelj bagerom	• Uzgajivač gljiva
• Rukovatelj dizaličarom	• Cestar

Programi osposobljavanja imaju približno 150 nastavnih sati i verificirani su od strane Ministarstva prosvjete i športa.

Subjekti koji mogu ostvarivati program i osnovnog obrazovanja odraslih te osposobljavanja

Uspjeh projekta *Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti* ovisi o angažiranosti mnogih čimbenika: županija, gradova, općina, tvrtki, Zavoda za zapošljavanje, ustanova (osnovne, srednje škole, pučka otvorena učilišta), Obrtničke komore, nevladinih i neprofitnih udruga, medija, prije svega televizije (s posebnim obrazovnim programima) i dr. Svi oni trebaju i mogu pridonijeti, sukladno nadležnosti i djelatnosti, motiviranju potencijalnih polaznika, pripremanju aktivnosti (programi, adekvatni prostori, sufinanciranje) i uspješnoj realizaciji.

Cjelokupne bi aktivnosti na području županije ili grada trebali voditi uredi državne uprave – odsjeci za prosvjetu u suradnji sa pučkim/narodnim otvorenim učilištima. Njihova je zadaća da zajedno s osnovnim školama, srednjim školama i drugim registriranim subjektima, osobito uz pomoć tvrtki i Zavoda za zapošljavanje, motiviraju potencijalne polaznike i formiraju skupine polaznika prema određenim obrazovnim kriterijima, obrazovnim razdobljima i programima za osposobljavanje odraslih za neko zanimanje.

U ostvarivanju programa važna je zadaća učiteljskih fakulteta i Zavoda za unapređivanje školstva Ministarstva prosvjete i športa.

Bitno je da se u svakoj županiji odredi tijelo zaduženo za provedbu programa.

Financiranje

Inicijalna sredstva za početak akcije **Za Hrvatsku pismenosti** osigurava Državni proračun za 2003. godinu, i sukladno njima, odnosno utvrđenoj prosječnoj cijeni po polazniku (obrazovno razdoblje, program osposobljavanja), utvrdit će se i broj polaznika u 2003. godini te broj polaznika koji će se obrazovati i osposobljavati od 2003. do 2012. godine.

Za polaznike je završavanje osnovnog obrazovanja besplatno. Zainteresirani polaznici koji se žele osposobiti za obavljanje jednostavnijih poslova također će to moći učiniti besplatno. Stoga će završavanje osnovne škole i stjecanje znanja za ulazak u svijet rada biti dostupni svakom pojedincu bez obzira na njegov materijalni status.

S obzirom na važnost ostvarenja programa u višegodišnjem razdoblju potrebno je razviti model sufinanciranja, dakle novčano sudjelovanje županija, gradova, tvrtki, Zavoda za zapošljavanje te pojedinaca.

Financiranje obrazovanja provodi se primjenom "čeka za obrazovanje" (*vaucher*) koji se dodjeljuje polazniku za završavanje određenog/određenih obrazovnih razdoblja. Polaznik "ček za obrazovanje" predaje ustanovi koja ga naplaćuje nakon njegova uspješno završenog školovanja. Na takav način polaznik može izabrati sebi odgovarajuću ustanovu i program između više njih.

Vrijednost "čeka za obrazovanje" utvrđuje se prema sljedećoj tablici:

Tablica br. 2

	Razred	Obrazovno razdoblje	Broj sati	Broj predmeta	A) Ispiti uz konzultacije	B) Konzultativno instruktivna	C) Redovna nastava
1	VIII	VI	354	13	1600	2500	3400
2	VII	V	294	9	1200	2100	2900
3	VI	IV	276	7	1000	1900	2700
4	V	III	252	6	900	1800	2500
5	III, IV	II	180	3	500	1200	1800
6	I, II	I	180	2	500	1200	1800
Prosječna cijena po obrazovnom razdoblju					950,00	1900,00	2666,67

Uzimajući u obzir postojeću praksu (zastupljenost oblika nastave i strukturu polaznika s obzirom na obrazovna razdoblja), prosječnom cijenom od 2.000,00 kuna po obrazovnom razdoblju u 2003. godini moguće je u osnovno obrazovanje odraslih uključiti 2 450 polaznika.

Budući da je cijena osposobljavanja 2.250 – 2.500 kuna, raspoloživim se sredstvima može osposobiti za jednostavna zanimanja približno 650 osoba.

Neposredne zadaće i rokovi

Obrazovanje odraslih ostvaruje se i danas. Međutim, s obzirom na cilj, ova akcija treba znatnije ubrzati taj proces i omogućiti većem broju osoba odgovarajuće obrazovanje.

- Izraditi nastavni plan i program za obrazovanje odraslih.
Rok: srpanj 2003.
- Imenovanje povjerenstva za koordinaciju poslova i provedbu programa *Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti*.
Rok: srpanj 2003.
- U suradnji s uredima državne uprave u županijama uspostaviti sustav prikupljanja podataka o polaznicima osnovnih škola koji napuštaju redovno školovanje.
Rok: od lipnja 2003. kontinuirano
- Imenovati stručno povjerenstvo za izradu prijedloga *Zakona o obrazovanju odraslih* i *Nacionalnog programa obrazovanja odraslih*.
Rok: srpanj 2003.

- Pripremiti standarde financiranja obrazovanja odraslih za 2004. godinu.
Rok: rujan 2003.
- Modificirati andragošku dokumentaciju za praćenje ostvarivanja programa pripreme i polaganje ispita te programa osnovnog obrazovanja i osposobljavanja.
Rok: rujan 2003.
- Organizirati stručno-andragoške seminare za realizatore programa obrazovanja odraslih.
Rok: od srpnja 2003. nadalje, kontinuirano
- Pripremati televizijske programe za obrazovanje odraslih u suradnji s HRT-om.
Rok: tijekom 2003.
- Pripremiti novu temeljnu udžbeničku literaturu (čitanki i dr.) i prilagoditi postojeću novom nastavnom planu i programu.
Rok: rujan 2003.
- Izmjeniti odredbe Zakona o osnovnom školstvu radi poticanja osnovnoškolskog obrazovanja odraslih.
Rok: ožujak 2004.

ZAKLJUČAK

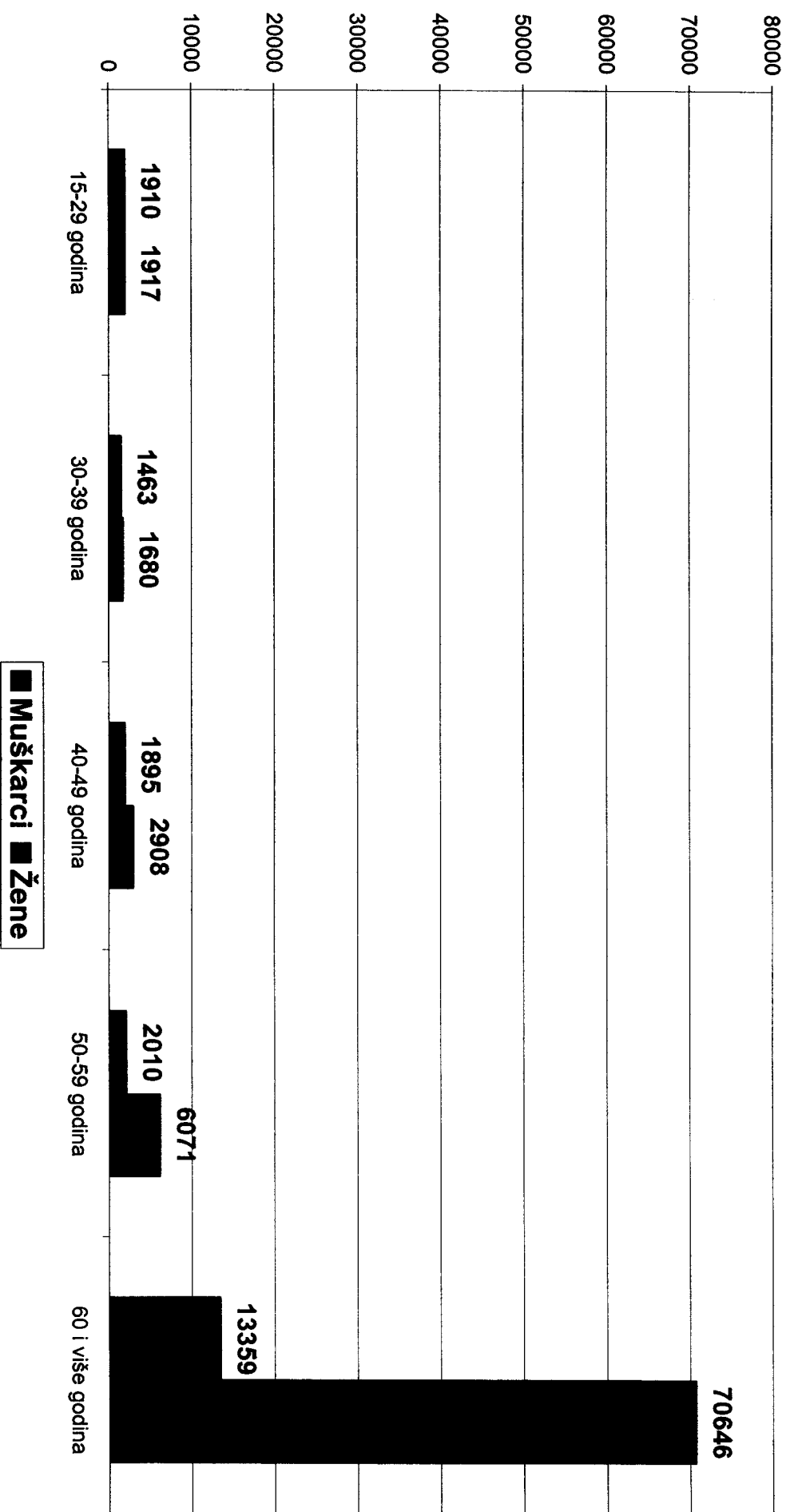
Prihvaćajući spoznaju o potrebi stvaranja modernog društva – društva koje uči – društva znanja, Vlada Republike Hrvatske pokreće aktivnost kojoj je prije svega cilj povećati obrazovnu razinu stanovništva, svrstati Hrvatsku u red zemalja s najvišim postotkom pismenog stanovništva i osposobljavati pojedince za tržište rada.

Ostvarivanje tog cilja ovisi o mnogim čimbenicima. Ovaj ih projekt želi potaknuti na permanentno i jedinstveno djelovanje.

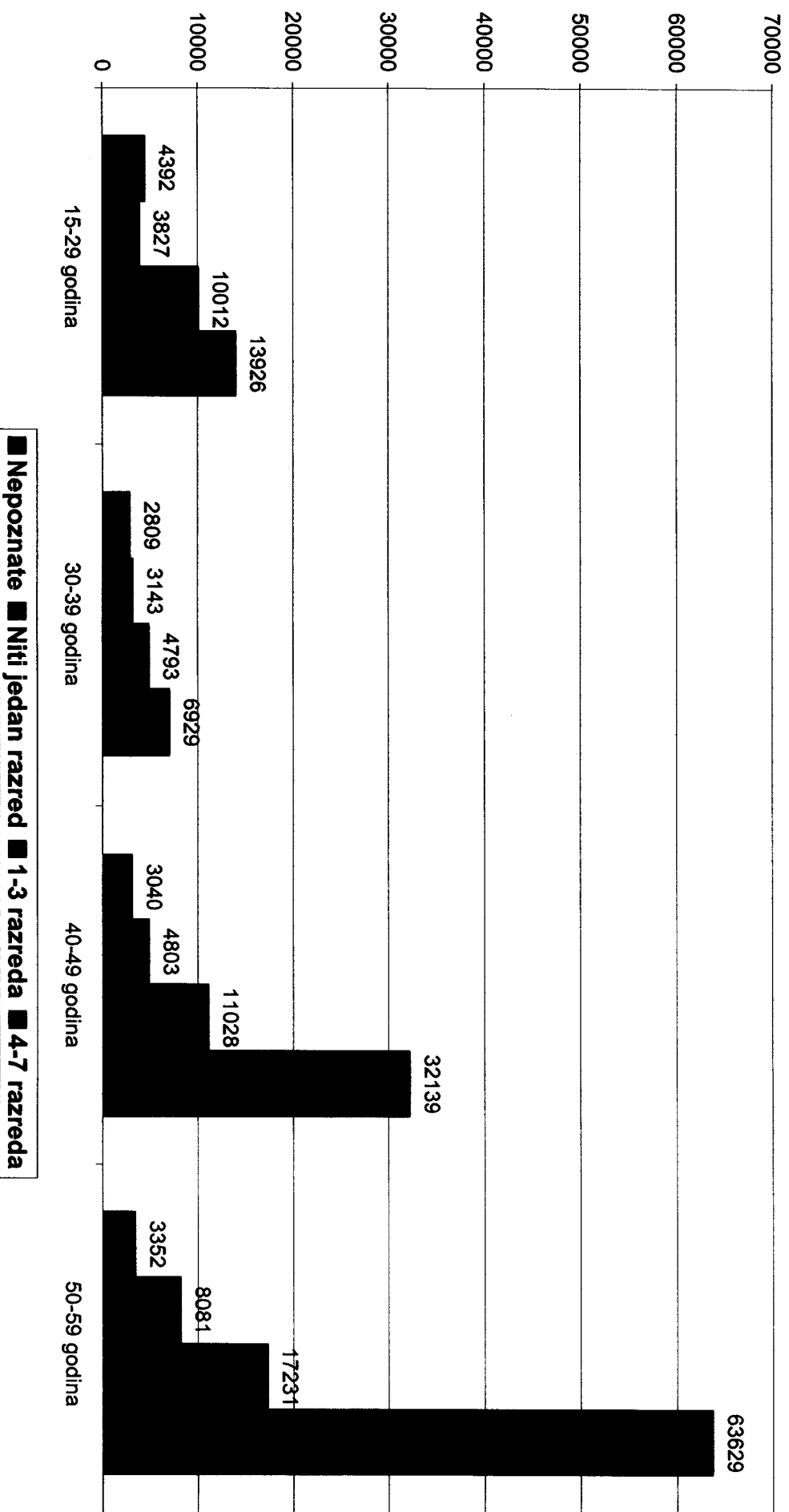
U Zagrebu, srpanj 2003

DODATAK

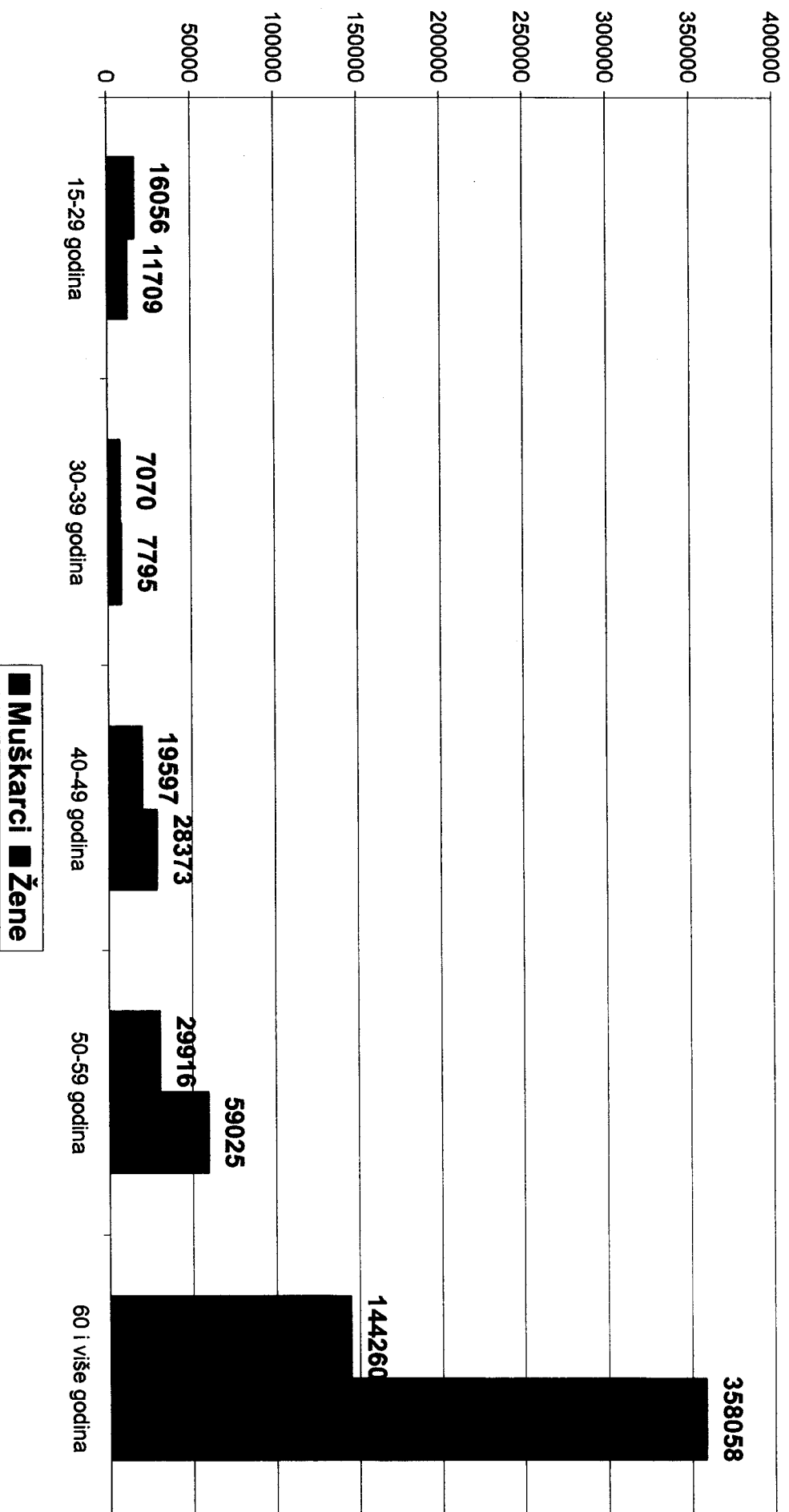
Osobe bez ijednog razreda škole prema spolu i dobi (Popis stanovništva 2001.)

Osobe bez osnovne škole (Popis stanovništva 2001.)

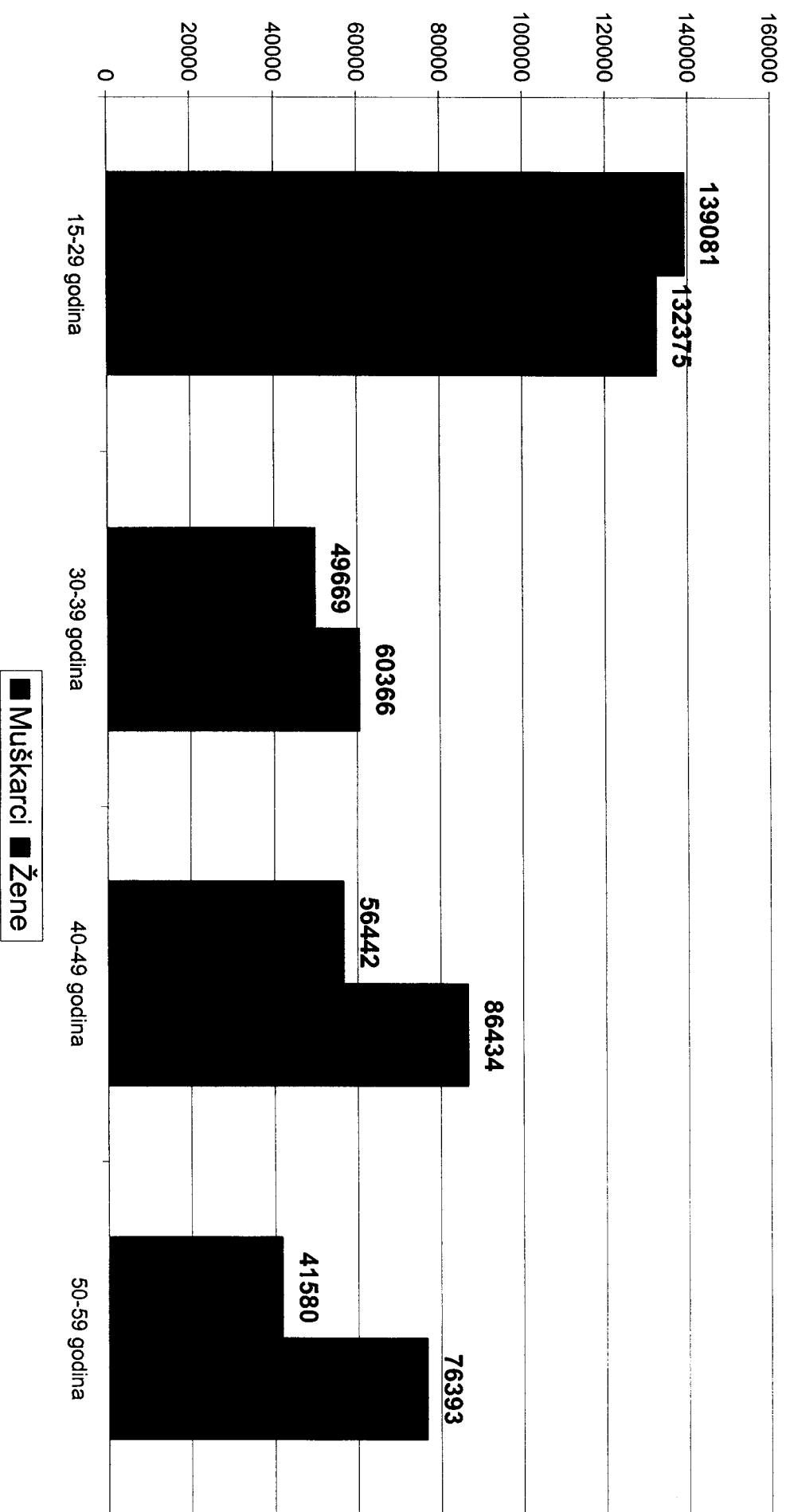

Osobe bez osnovne škole prema spolu i dobi
(Popis stanovništva 2001.)

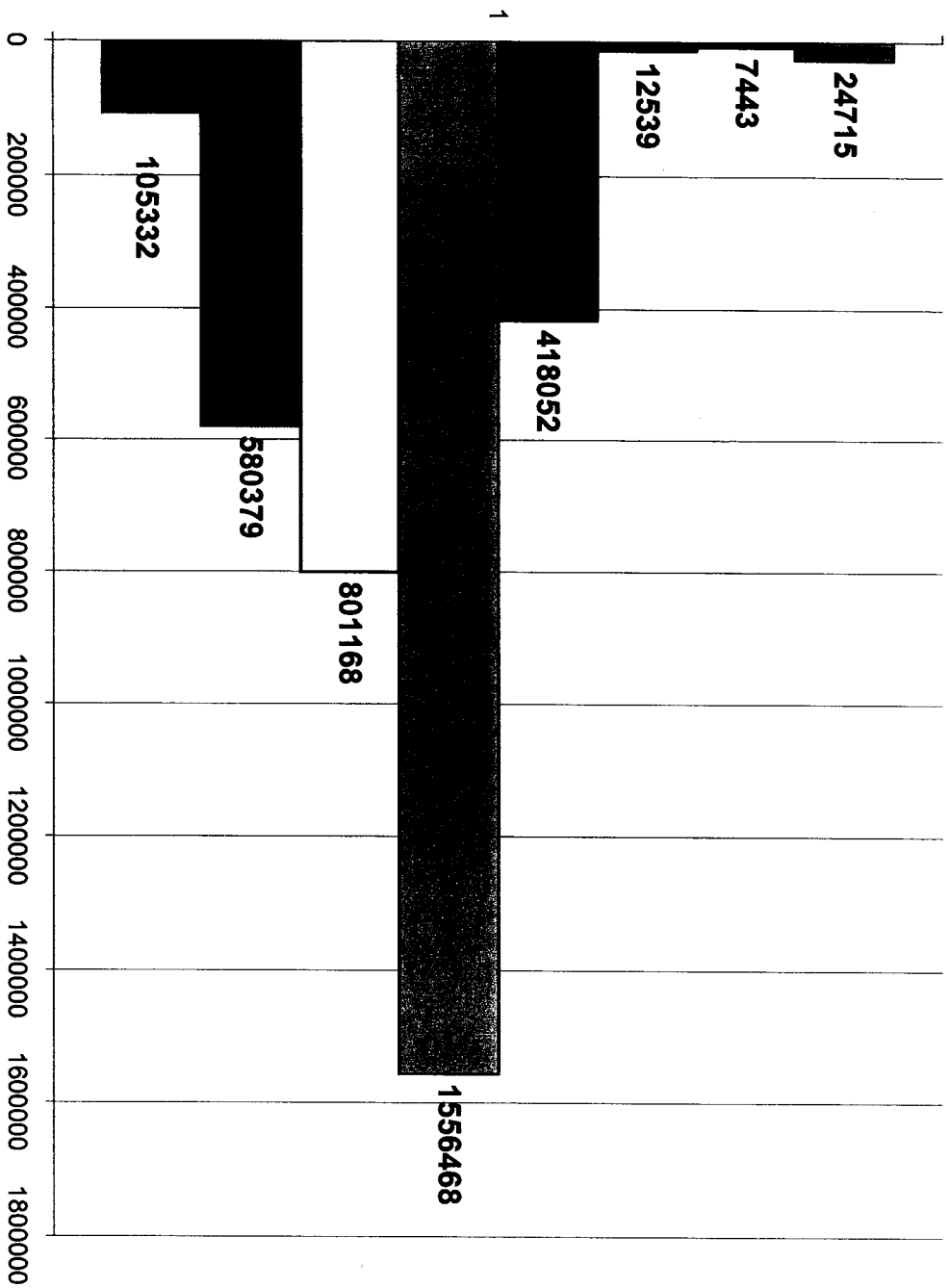

Osobe s osnovnom školom (Popis stanovništva 2001.)

Završena škola - 15 godina i stariji (Popis stanovništva 2001.)

- Nepoznato
- Doktorat znanosti
- Magisterij znanosti
- Viša ili visoka škola
- ▨ Srednja škola
- Završena osnovna škola
- Nezavršena osnovna škola
- Bez razreda škole